

Фірстова О. Дослідження особливостей емоційних станів жінок-переселенок за кордоном як актуальна задача сьогодення // наук. кер. – В. К. Гаврилькевич // Формування особистості сучасного фахівця як суб'єкта самотворення в умовах освітнього простору: матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих науковців (з міжнародною участю) (Хмельницький, 24-25 листопада 2022) / за ред. проф. О. М. Гомонюк; М-во освіти і науки України, Хмельницький нац. ун-т, каф. психол. та педагог. Хмельницький: Каф. психол. та педагог., 2022. С. 166-168.

УДК 159.942.5-054.73-055.2

ФІРСТОВА О.,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
групи ППмз-21-1, Хмельницький національний університет
Наук. кер. – канд. психол. наук, доцент В. К. Гаврилькевич

ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЕМОЦІЙНИХ СТАНІВ ЖІНОК-ПЕРЕСЕЛЕНОК ЗА КОРДОНОМ ЯК АКТУАЛЬНА ЗАДАЧА СЬОГОДЕННЯ

Постановка проблеми в загальному вигляді. На нашу землю прийшла війна, і мільйони українців, тікаючи від ракет, бомб та куль окупаційного війська, змушені покинути свої домівки. Всім цим людям, які залишили рідну землю, родичів, друзів і роботу необхідна психологічна допомога до нових умов життя. Як зазначають Т. Лубанова і О. Древіцька: «Проблеми переселенців є дуже актуальними в Україні. На новому місці вони намагаються почати нове життя. Комусь із переселенців допомагають родичі. У когось вистачило власних коштів на придбання нового житла. Але в основному їм доводиться сподіватися на допомогу небайдужих людей і держави. Однак, внутрішньо переселені особи та біженці – це не лише економіка, не лише пошук роботи, житла, нових соціальних контактів. Внаслідок пережитих бойових дій та їх наслідків значна кількість переселенців мають різноманітні емоційні порушення. І якщо побутові, соціальні та економічні негаразди переселенцям допомагають влаштувати, то психоемоційний стан людей, які вимушено починають нове життя, відступає на задній план. Це значно ускладнює їх пристосування до нового соціального середовища, пошуку роботи, житла і нових соціальних контактів» [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості емоційних явищ у жінок є предметом досліджень багатьох науковців. Зокрема, Ю. Александров (2019) розглянув теоретичні аспекти особливостей емоційних станів жінок юнацького віку; С. Белякова і І. Злотнікова (2022) дослідили особливості емоційних переживань жінок середнього дорослого віку; Б. Онісковець (2020) розглянула емоційні стани жінок літнього віку при ішемічній хворобі серця як комплексне явище особистості; О. Літвінова емпірично дослідила особливості емоційного стану жінки під час вагітності; О. Петрунько і К. Верлан (2017) дослідили емоційні стани жінок під час вагітності як чинник впливу на здоров'я майбутньої дитини; К. Гавриловська і І. Роїк (2015) зробили порівняльний аналіз емоційних станів молодих матерів із різним соціальним статусом; А. Ференець (2009) здійснила психологічний аналіз динаміки емоційних станів жінок в стресових ситуаціях; Т. Власова (2020) приділила увагу психокорекції стресових станів у жінок, які є вимушеними переселенками.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується ця стаття. За наявності великої кількості різноманітних досліджень, присвячених емоційним станам жінок, емоційні стани жінок-переселенок за кордоном в сучасних умовах повномасштабної російсько-української війни, яка розпочалась 24 лютого 2022 року, ще не досліджені.

Зважаючи на те, що протягом останніх восьми місяців вимушеними переселенками за кордоном стали мільйони українських жінок, необхідно мати чіткі уявлення про емоційні стани, які у них найбільш часто зустрічаються, щоб розробити відповідні стратегії та підібрати необхідні методи психологічної допомоги. Т. Лубанова і О. Древіцька з цього приводу зазначають, що розуміння психічних станів переселенців визначає зміст психологічної роботи з ними [1].

Таким чином, на даний час існує невідповідність між запитом психологічної практики на науково-обґрунтовані знання про емоційні стани жінок-переселенок за кордоном в сучасних умовах російсько-української війни для розробки відповідних програм психологічної допомоги та можливістю академічної психології задовольнити цей запит, оскільки в академічній психології поки немає таких досліджень. Саме це й зумовило вибір теми нашого дослідження: «Особливості емоційних станів жінок-переселенок за кордоном».

Об'єктом дослідження ми обрали емоційні стани жінок. Предметом дослідження – особливості емоційних станів жінок-переселенок за кордоном.

Мета дослідження – з'ясування вираженості та поширеності тривожних і депресивних емоційних станів у жінок-переселенок за кордоном.

Завдання дослідження: 1) здійснити теоретичний аналіз особливостей емоційних станів жінок; 2) на підставі теоретичного аналізу визначити домінуючі емоційні стани у жінок-переселенок за кордоном; 3) емпірично дослідити вираженість і поширеність тривожних і депресивних емоційних станів у жінок-переселенок за кордоном в сучасних умовах; 4) розробити рекомендації щодо оптимізації емоційного стану жінок-переселенок за кордоном.

Методи дослідження. Для експериментального дослідження особливостей емоційних станів у жінок-переселенок за кордоном ми підібрали психодіагностичні методики, такі як: Особистісна шкала прояву

тривоги Дж. Тейлора; Методика «Дерево з чоловічками»; Шкала тривоги Спілбергера (STAI); Опитувальник Бека; Госпітальна шкала тривоги та депресії (HADS).

Базою проведення дослідження ми обрали волонтерську організацію «Українська ініціатива» в Чеській Республіці.

Висновки. Здійснивши попередній огляд наукової літератури, ми з'ясували, що дослідження емоційних станів жінок-переселенок за кордоном є актуальною задачею сьогодення, оскільки наявність таких достовірних знань є необхідною для розробки відповідних програм психологічної допомоги цій категорії населення. За результатами проведеного огляду сформульовано об'єкт, предмет, мету і завдання дослідження та підібрано відповідні психодіагностичні методики.

Перспективи подальших досліджень полягають у детальному теоретичному аналізі феномену емоційних станів жінок-переселенок за кордоном, проведенні емпіричного дослідження та розробці відповідних практичних рекомендацій.

Список використаних джерел:

1. Лубанова Т. Г., Древіцька О. О. Не з власної волі. Особливості емоційного стану жінок-переселенців зі Сходу. *Психологія: науковий журнал*. URL: http://medpsychology.pp.ua/_ne-z-vlasn-voli (дата звернення: 10.11.2022).